

Kolmatta tilaa luomassa

Henttonen, Elina & LaPointe, Kirsi (2015). *Työelämän toisinajattelijat*.
Tallinna: Gaudeamus. 189 s. ISBN 978-952-495-364-1

ELINA HENTTOSEN JA KIRSI LA-POINTEN KIRJA *Työelämän toisinajattelijat*, tai kirjan kantta toisin lukien ”Työ toisin – elämän ajattelijat”, on kirja, jolle ei toivoisi olevan tarvetta. Kirjassa nimittäin kerrotaan työelämästä, jossa on erikseen vallattava tilaa mielekkäälle työlle, eli työlle, jolla on jokin itseä suurempi merkitys niin muille ihmisille kuin yhteiskunnalle. Eikö likipitään kaiken työn pitäisi olla juuri tuollaista? Tutkimuspohjainen kirja onnistuu kuitenkin nopeasti vakuuttamaan lukijan siitä, ettei näin ole.

TYÖN YDIN HUKASSA

Työn ydin, eli tärkein tekeminen, on jossain kohtaa historiaa pääsyt hautautumaan turhauttavan ja stressaavan puuhastelun alle. Tätä havaintoa on toki toistettu työelämäntutkimuksissa ainakin viimeisen vuosikymmenen ajan,

mutta se on tavoittanut heikosti päätöksentekijöiden korvat.

Mielekkään työn tila on kutistunut, kuten on kutistunut ammattilaisen toimintatilakin. Kirjassa kuvataan Ihmemaan Liisaa vertauksena käyttäen, millaiselle työntekijälle tai toimijalle vallitsevat kertomukset työstä antavat mahdollisuuden.

Liisalle on tarjolla sieni, jonka toinen puoli, eli uusliberalistinen uuden työn sankaritarina, kasvattaa Liisan liian suureksi. Toinen puoli, eli managerialismin kertomus, kutistaa Liisan puolestaan liian pieneksi. Omankokoiseksi hahmoksi työn tarinaan on vaikea päästä.

Kirjoittajien kuvaus yksilön kutistamisen ja suurentamisen yhteenkietoutuneesta dynamiikasta nykytyöelämässä osuu maaliinsa. Lopulta kaiken vallan ja vastuun yksilölle sysäävä uuden työn kertomus litistää työtä tekevän samaan loukkuun kuin managerialistinen kontrollikin.

TILAA MIELEKKÄÄLLE TYÖLLE

Kirja on erittäin ajankohtainen ja tärkeä. Siinä tarjotaan kaivattu vaihtoehtoinen näkökulma työn mielekkyyteen ja sen edistämiseen. Kirjassa on myös tuotu selkeästi esiin, miten sen lähestymistapa poikkeaa olemassa olevasta kirjallisuudesta.

Erilaiset yksilön voimaannuttamiseen ja jaksamisen tukemiseen tähtäävät opit ja käytännöt ovat yleistyneet vahvasti, mutta ne eivät riitä, vaan saattavat jopa kääntyä tavoitettaan vastaan.

Jatkuvaan kasvuun ja kilpailun kiristämiseen perustuvassa työ- ja talousjärjestelmässä ihmisen rajat tulevat vastaan, ennemmin tai myöhemmin. Siksi tarvitaan pohdintaa rakenteiden ja käytäntöjen muuttamisesta sekä mahdollisuuksista toimia toisin yhdessä.

Juuri tätä Henttosen ja LaPointen kirja tarjoaa. Sen parasta

antia ovat ohjeet tilan valtaamiselle, eli sille, miten jokainen voi muuttaa työtään ja työelämäänsä mielekkääksi muuttamalla asioita itsensä venyttämisen sijasta.

Kirjoittajat esittelevät useita keinoja, joilla voi tulla tietoiseksi elämää, työtä ja ammatillista identiteettiä määrittävistä käytännöistä. Tämän ohella he myös erittelevät keinoja, joilla voi luoda tilaa mielekkäälle työlle kuvittelun, keuilun ja yhteisöllisen toiminnan avulla. Kirja sisältää myös lukijalle suunnattuja kysymyksiä ja harjoituksia, joita voi tehdä yksin tai yhdessä kollegojen kanssa.

KATSE YKSILÖSTÄ YHTEISÖÖN

"Puhumalla tilanvaltauksesta teemme johtamisetoksen ohella pesäeron

toiseen työelämän nykytrendiin, yksilöuskoiseen kehittämiseen", kirjoittajat toteavat. Tilanvaltauksen metafora ja näkökulma tarjoavatkin kiinnostavan ja tuoreen kehittämisosotteen, joka soveltuu hyvin nykytyöelämään sekä tulevaisuudessa vahvistuviksi ennakoituihin työn piirteisiin. Se ulottuu yksilöstä yhteisöihin, jopa yhteiskuntaan, ja ammentaa voimansa työn hyveistä, moraalista ja mielekkyydestä.

Kun työ tehdään yhä enemmän jatkuvassa liikkeessä olevissa verkostoissa, kehittäminen ei voi pohjautua oletuksiin pysyvistä työnteon yhteisöistä, tai edes samanlaisina toistuvista työprosesseista ja verkostosuhteista. Olisi surullista, jos ainoksi kehittämisen kohteeksi tai

subjektiksi jäisi tällöin yksinäinen yksilö. Tämän suuntaista muutuskulkua on ollut luettavissa esimerkiksi työpsykologian ja työnohjauksen trendeistä.

Työelämän toisinajattelua on helppo suositella kenelle tahansa. Henttosen ja LaPointen kirja on helppolukuinen ja se sisältää mielenkiintoisia esimerkkitarinoita. Kirja kannattaa lukea, mikäli mielihii vallata lisää tilaa mielekkyydelle omassa elämässään.

Anu Järvensivu
dosentti, vanhempi tutkija
Työterveyslaitos